

Söndagens fioluppbåd på Munktäppan i Julita den största sedan 800 år

De 56 spelmännen — av vilka här ses en grupp — förde stråkarna i fullödig samklang trots att de bara haft förmiddagen på sig för gemensam spelövning.

Från St.-T:s utsända medarbetare

JULITA SKANS den 14 juli.

Femtiosex spelmän och speltöser från Sörmlands alla socknar och bygder satte på söndagen fiolen under hakan för att med stråke och stora kliv marschera in sommarens spelmansstämma på Julita skans.

Det var Södermanlands spelmansförbund — det äldsta i Sverige — som efter 12 år återigen spelade upp på Munktäppan på Julita. Med Österåkers brudmarsch på stråken marscherade man från Tobaksladan, där man tränat ihop hela förmiddagen, ner till den stora gräsplanen på Julita, gemenligen kallad Pampas. I spetsen gick fryntlige Gustav Wetter i Vingåkers glatt randiga väst. Han kunde hälsa närmare 3.000 sörmlandsbor, som mött upp för att höra landskapets egna låtar.

Det spelades så att det ljöd långt ut över Öljaren. Men så hade det inte heller på 800 år mötts så många fioler på Munktäppan som nu. På den tiden var det munkarna som spelade, berättade dr Mats Rehnberg från Nordiska museet i ett trevligt anförande.

— Det är folkmusiken som är det säregna med Sörmland, sade han. Den har lyckats hålla både herrgårdskulturen och de utländska strömningarna stängna. Tiden är inne att helt byta ut de importerade tyska mässingslåtarna mot svenska folksåtar.

Efter de gemensamma låtarna blev det de enskilda stråkarnas tur. Hjalmar Björklund från Oxelösund spelade låtar från Björkvik och stämmans yngsta, 15-åriga Ingegerd Karlsson, tog en vals på fiolen, assisterad av sin far. En nykomponerad knäpplåt hörde också till programmet. Två gästande storspelmän från Närke och Östergötland gav prov på sina bygders folkmusik och Gustav Wetter presenterade en vallåt från Dalarna — vallåtsmelodier finns inga upptecknade från Sörmland. Så blev det tid för folkdanser, som utfördes av NOV:s folkdanslag från Katrineholm.

Det var nog både folkmusiken och spelmännen och Gustav Wetter som kunde ta åt sig äran av att ha åstadkommit Julitas populäraste söndag under sommaren. Långväga ifrån hade man kommit med cykel, bil och buss. Redan tidigt på morgonen var de första färdiga att duka upp matsäcken i gröngräset, bada och besöka

museet. Efter gudstjänsten kom hela Julita skans i alarmberedskap. På Gästgärdsgården, Vårdshuset, Bäckgården och Kaffestugan — de ligger inte mer än ett stenkast från varandra — gick mjölk, smörgåsar, varm mat och kall mat, bullar, och tårter ur hand i mun. Och spridda över hela området fanns stånd med äpplen, apelsiner, bananer och läskedrycker som inte tycktes räcka till. 3.000 bananer och 8.000 läskedrycker var en siffra

"Basen" för spelmansstämman Gustav Wetter pratar fiolgrepp med den yngsta deltagaren, 15-åriga Ingegerd Karlsson från Södertälje.

som källarmästare Frick hade till hands, där han fick sno omkring och fylla på i stånden.

Men det var gassigt nere på Pampas och att läskedrycksståndet råkade stå i skuggan, hjälpte inte att hindra sörmlandsborna att mangrant möta upp, när ljudet av folksåtarna spred sig över utflyktsområdet. Spelmansmottot för dagen var inte för inte "toner än från forna dar, ljuda där i skog och dal".

Malice.